

כריתות יב: (המשנה) עד יג: (המשנה)

ביאורי מושגים
הכשר משקים - אוכל לא מקבל טומאה אלא אם כן הוכשר. הכשר המתבצע ע"י משקה רגיל חייב להיות לרצון האדם. הכשר המתבצע ע"י משקה היוצא מטמא (מעייין) מועיל גם שלא לרצון האדם.
אכילת פרס - אכילת חצי כיכר - גודל כיכר הינו 8 ביצים. לפיכך, אכילת פרס הוא הזמן שלוקח לאכול 4 ביצים.
טומאת האוכל אוכלים טמאים - אוכלים לא מטמאים אדם. אבל האוכל חצי פרס (2 ביצים) אוכלין טמאים נטמא בכל זאת.

את שיטת ר"מ ניתן להבין בשתי דרכים:
א. לקולא - בנוסף לפרק הזמן של 'אכילת פרס' יש צורך גם באכילה רצופה.
ב. לחומרא - פרק הזמן הנדרש ארוך מפרק הזמן של 'אכילת פרס' והוא זמן 'המפורר' הגמרא מסיקה מלשון המשנה שיש להבין שר"מ מחמיר ומאריך את זמן האכילה.

המשנה
 1. הזמן המצרף אכילת איסור: ר"מ: הזמן שלוקח לאכול את המאכל כשהוא מפורר. חכמים: כדי אכילת פרס.
 2. אכל אוכלין בשיעור חצי פרס או שתי משקים טמאים בשיעור רביעית: נטמא.
 3. שתי רביעית יין תוך כדי אכילת פרס ונכנס למקדש: חייב מיתה.
 ר' אליעזר: עירב מים או שתי בהפסקות - פטור.

רבנאי: בסעיף 2 אין דרישה לזמן מסוים. נטמאים גם אם אכל את האוכל במשך היום כולו
נדחה: שיטת רבנאי נדחתה מהברייתא

ברייתא

- האוכל חצי פרס אוכלים טמאים והשותה רביעית משקין תוך כדי אכילת פרס - נטמא.
- האוכל פחות מחצי פרס אוכלין טמאים - לא נותנים לו לטבול.
- מעוברת שצריכה לאכול ביוה"כ - אוכלת לשיעורים (אם היא יכולה כמובן).
- תינוק שינק מאימו הטמאה - לא נטמא.

מדוע לא נותנים לו לטבול:
 אם הוא יוסיף לאכול וישלים את מאכלו לחצי פרס, הוא עלול לחשוב שלא נטמא כיוון שהאכילה הראשונה 'טהרה'.

מדוע החלב לא טימא את התינוק?

רב נחמן: התינוק ינק בבת אחת ולכן החלב לא הספיק להתכשר.
רבא: יש לנו ספק כפול (ספק ספיקא):
 1. האם הוא ינק כשיעור המטמא.
 2. האם הוא עשה זאת תוך כדי אכילת פרס.
סתמא דגמרא: מדובר כשלא היה מעוניין בחלב. (ומשקה מכשיר רק לרצון)

ההסברים הנ"ל תלויים בשאלה האם חלב הינו מעיין או לא:
רבא: חלב הינו מעיין ולכן: 1. הוא טמא מצד עצמו ולא צריך הכשר. 2. הוא מכשיר גם שלא לרצון.
מסקנת הגמרא: חלב אינו מעיין ולכן: 1. הוא לא טמא מצד עצמו. 2. הוא מכשיר רק לרצון.

ההסברים של רב נחמן וסתמא דגמרא מבוססים על ההנחה שחלב אינו מעיין, ההסבר של רבא התבסס על כך שחלב הינו מעיין.

ברייתא

איזה שתייה נאסרה לפני כניסה למקדש ועל מה חייבים מיתה:

ת"ק:

מיתה - רביעית יין שתסס.

אזהרה - כל יין בכל שיעור.

ר' יהודה:

אזהרה - כל דבר משכר.

ר' אלעזר:

מיתה - רק אם שותה רביעית יין נקי ללא הפסקה.

טעמים של התנאים -

'שכר'

ת"ק: הוקש לנזיר - נזיר אסור רק ביין.

ר"י: כל חומר משכר גם אם אינו יין.

ר"א: רק אם שותה בדרך משכרת.

1. ר' יהודה בר אחותאי: הלכה כר"א.

2. ר' אשי: ר"א מודה שבכמות גדולה

מרביעית חייבים גם אם נתן מים.

ברייתא

מה אסור לעשות אחרי ששותים יין:

1. 'בין קודש לחול - לדון בדמין, ערכין, חרמין והקדשות.

2. 'בין הטמא לטהור' - לדון בדיני טהרות.

3. 'ולהורות' - הוראת איסור והיתר.

4. 'את כל החוקים' - לימוד מדרשים.

5. 'אשר דיבר ה' - הלכה.

6. 'ביד משה' - תלמוד.

מותר ללמד משנה, ר' יוסי בן יהודה: מותר גם תלמוד.

גם חכמים מודים שהלכה ידועה מותר להורות.